

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๒๕/๒๕๕๖

วันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายพิเชษฐ สถิรชวาล จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง ได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนายพิเชษฐ สถิรชวาล จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบสรุปได้ดังนี้

๑. นายพิเชษฐ สถิรชวาล ผู้ถูกร้อง ขณะส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และเคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่นอีก ๓ ตำแหน่ง ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (เลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๓๕) ตำแหน่งผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรคซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๒) (๓) และ (๕) ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวม ๕ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ ยื่นบัญชีวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐

ครั้งที่ ๒ กรณีเข้ารับตำแหน่งและพ้นจากตำแหน่งผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๐ และวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ ตามลำดับ ยื่นเป็นบัญชีเดียวกันวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๑

ครั้งที่ ๓ กรณีพ้นจากตำแหน่งผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ครบ ๑ ปี เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ยื่นบัญชีวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๑

ครั้งที่ ๔ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓
ขึ้นบัญชีวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓

ครั้งที่ ๕ กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรค เมื่อวันที่ ๕
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ขึ้นบัญชีวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ครั้งที่ ๖ กรณีเข้ารับตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ ๑๘
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ขึ้นบัญชีวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔

ครั้งที่ ๗ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรค เมื่อวันที่ ๑๕
มีนาคม ๒๕๕๔ ขึ้นบัญชีวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๔

ครั้งที่ ๘ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครบ ๑ ปี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน
๒๕๕๔ ขึ้นบัญชีวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔

ครั้งที่ ๙ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรค ครบ ๑ ปี
เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๕ ขึ้นบัญชีวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕

๒. การตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน ปรากฏว่าผู้ถูกร้อง
ไม่แสดงหนี้สินที่มีกับธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ในบัญชี
แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง ๕ ครั้ง

๓. หนี้สินจำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ดังกล่าวเป็นหนี้ที่ธนาคารเครดิต อะกริกอล
อินโดสุเอช เป็นโจทก์ฟ้องบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด ลูกหนี้เป็นจำเลยที่ ๑ และฟ้องนายอภิชัย
ศักดิ์ชลาธร นางกุลศิริ หรือภิกุลศิริ ศรีมาก นายพิเชษฐ สติรชวาล ผู้ถูกร้อง และนางประภา วิริยประไพกิจ
ในฐานะผู้ค้ำประกัน เป็นจำเลยที่ ๒ ถึง ๕ ตามลำดับ ให้ร่วมกันชำระหนี้จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔
บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๑๔ ต่อปี ในต้นเงินจำนวน ๑๗,๕๒๘,๒๑๑.๖๕ บาท ดอกเบี้ยร้อยละ
๑๒.๒๕ ต่อปี ในต้นเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และดอกเบี้ยร้อยละ ๑๒ ต่อปี ในต้นเงินจำนวน
๑๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และศาลฎีกาพิพากษาตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ อ่านคำพิพากษา
เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ให้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๔ ร่วมกันชำระหนี้จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท
โดยให้จำเลยที่ ๕ ร่วมรับผิดชอบในเงินต้น ๒๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตรากำหนดไว้
ในสัญญา

๔. หลังจากศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาให้จำเลยทั้ง ๕ รับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมเป็นเงินจำนวน
๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ต่อธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕
แล้ว ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ได้ขอให้นายพิเชษฐ สติรชวาล ชำระหนี้แก่ธนาคาร แต่

นายพิเชษฐ ๑ เพิกเฉย ธนาคาร ๑ จึงได้ร้องต่อศาลให้มีคำสั่งบังคับคดีและเจ้าพนักงานบังคับคดีจากศาลแพ่งได้ทำการยึดทรัพย์สินของจำเลยที่ ๔ ผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๓๕ ดังนี้

(๑) ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗๔๑ เนื้อที่ ๑ ไร่ ๖๘ ตารางวา กรรมสิทธิ์ของนางสุรีย์ สติรชวาล คู่สมรสของนายพิเชษฐ ๑ พร้อมสิ่งปลูกสร้างเป็นบ้าน

(๒) ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๕๒๐๗ เนื้อที่ ๑ งาน กรรมสิทธิ์ของนางสุรีย์ สติรชวาล คู่สมรสของนายพิเชษฐ ๑ พร้อมสิ่งปลูกสร้างเป็นบ้าน

(๓) ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๕๖๖๕ เนื้อที่ ๑๔.๕ ตารางวา กรรมสิทธิ์ของนายพิเชษฐ ๑ และนางสุรีย์ สติรชวาล พร้อมสิ่งปลูกสร้างทาวน์เฮ้าส์

(๔) ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๕๖๖๘ เนื้อที่ ๑๔.๖ ตารางวา กรรมสิทธิ์ของนายพิเชษฐ ๑ และนางสุรีย์ สติรชวาล พร้อมสิ่งปลูกสร้างทาวน์เฮ้าส์

นางสุรีย์ สติรชวาล ได้ยื่นคำร้องขอขจัดทรัพย์สินต่อศาลแพ่ง เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๒ โดยร้องขจัดทรัพย์สินที่ดิน ๒ แปลง คือ ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗๔๑ และเลขที่ ๑๕๒๐๗ พร้อมสิ่งปลูกสร้างเป็นบ้านเป็นสินส่วนตัวของนางสุรีย์ สติรชวาล แต่ผู้เดียว เพื่อให้ถอนการยึดทรัพย์สินดังกล่าว รวมทั้งได้ยื่นคำร้องขอถอนส่วนที่ดิน ๒ แปลง คือ ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๕๖๖๕ และเลขที่ ๑๔๕๖๖๘ พร้อมสิ่งปลูกสร้าง โดยแจ้งว่าเป็นสินสมรสระหว่างนายพิเชษฐ ๑ กับนางสุรีย์ สติรชวาล ที่ตนไม่มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมหรือให้สัตยาบันการกระทำของนายพิเชษฐ ๑ เพื่อให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีถอนส่วนในเงินที่ขายได้จากการขายทอดตลาดทรัพย์สินดังกล่าว

๕. สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการไม่แสดงหนี้ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวม ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๕ และครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕

๖. นายพิเชษฐ สติรชวาล ชี้แจงเหตุผลการไม่แสดงหนี้จำนวนดังกล่าวตามหนังสือลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ก่อนยื่นบัญชีครั้งที่ ๕ ว่าไม่ทราบจำนวนหนี้ที่แท้จริง เนื่องจากไม่ทราบว่าธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ได้บังคับเอากับลูกหนี้รายอื่นเป็นจำนวนเท่าใด และขณะนี้อยู่ระหว่างทำการร้องขจัดทรัพย์สิน ทำให้ไม่สามารถที่จะแจ้งได้เพราะจะมีผลกระทบในการต่อสู้คดีในชั้นศาล

๗. นายพิเชษฐ สติรชวาล ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นครั้งที่ ๕ กรณีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อพรรค ทรบ ๑ ปี

การยื่นบัญชีครั้งนี้ผู้ถูกร้องก็ไม่แสดงรายการหนี้สินตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ที่มีต่อธนาคารเครดิต ออกริกอล อินโดสุเอช จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท แต่อย่างไร

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้พิจารณาเรื่องนี้แล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้ทราบถึงการเป็นหนี้จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ตั้งแต่วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ แล้ว ก่อนที่จะยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินพร้อมเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ และได้รับรู้ รับทราบถึงการเป็นหนี้ดังกล่าวมาโดยตลอด แต่การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินผู้ถูกร้องเพียงแต่ระบุในสำเนาเอกสารประกอบในการยื่นบัญชี ๑ ครั้งที่ ๘ ว่า หนี้สินการค้าประกันที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต “(๓) การค้าประกันบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด กับธนาคารเครดิต ออกริกอล อินโดสุเอช” เท่านั้น โดยมีได้ระบุว่าเป็นหนี้ตามสัญญาการค้าประกันในเรื่องใด จำนวนเท่าใด และไม่แนบเอกสารหลักฐานประกอบทั้งที่ผู้ถูกร้องทราบว่าในขณะที่ยื่นบัญชี ๑ ผู้ถูกร้องมีหนี้สินตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ต้องผูกพันอยู่เป็นจำนวนเท่าใด

คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๕ เสียง เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๕ ว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่งและกรณีพ้นจากตำแหน่งครบหนึ่งปี รวม ๕ ครั้งแล้วแต่กรณี ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดว่า นายพิเชษฐ สติรชวาล จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ และตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔

การยื่นคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังกล่าว เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๔๕ และส่งสำเนาคำร้องและเอกสารประกอบให้ผู้ถูกร้องเพื่อยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และอนุญาตครั้งที่ ๑ ให้ผู้ถูกร้องขยายเวลาการยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาโดยให้ยื่นภายในวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ และอนุญาตครั้งที่ ๒ ให้ผู้ถูกร้องขยายเวลายื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาได้อีก ๑๕ วัน นับแต่วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ โดยกำหนดให้ยื่นต่อศาลภายในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๕

ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกร้องและเอกสารประกอบ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ และได้กำหนดให้มีการนั่งพิจารณาเพื่อรับฟังคำชี้แจงและคำเบิกความของผู้แทนฝ่ายผู้ร้อง รับฟังคำชี้แจงและคำเบิกความของผู้แทนฝ่ายผู้ถูกร้องและพยานฝ่ายผู้ถูกร้องรวม ๗ ครั้ง

ซึ่งรวมทั้งการรับฟังคำแถลงการณ์ปิดคดีด้วยวาจาของผู้แทนฝ่ายผู้ร้องและผู้แทนฝ่ายผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๖

นายพิเชษฐ สติรชวาล ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นเอกสารตามหนังสือ ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า ผู้ถูกร้องจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. รวม ๕ ครั้ง ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ โดยผู้ร้องมิได้บรรยายคำร้องลำดับข้อเท็จจริงให้เห็นว่าความจงใจของผู้ถูกร้องในการยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือความจงใจที่จะปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบนั้นเกิดขึ้นตั้งแต่ตอนใด เกิดขึ้นในการยื่นบัญชี ฯ ครั้งใดบ้าง จึงเป็นคำร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยที่เคลือบคลุมทำให้ผู้ถูกร้องไม่สามารถต่อสู้คดีได้อย่างถูกต้อง

๒. รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๓ วรรคสาม กำหนดให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการ ป.ป.ช. เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวโดยเร็ว นอกจากนั้นรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๔ วรรคหนึ่ง ยังบัญญัติไว้ว่า ในกรณีที่มีการยื่นบัญชีเพราะเหตุที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดพ้นจากตำแหน่งหรือตาย ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำการตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งนั้นแล้วจัดทำรายงานผลการตรวจสอบประกาศในราชกิจจานุเบกษาอีกด้วย แต่ผู้ร้องมิได้ดำเนินการเป็นเหตุให้การดำเนินการของผู้ร้องในคดีนี้เป็นโมฆะ เพราะกระทำผิดรัฐธรรมนูญและฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒

๓. การที่ผู้ร้องนำข้อมูลที่ได้รับแจ้งจากธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ ว่า ผู้ถูกร้องมีความรับผิดชอบกับธนาคารในฐานะผู้ค้ำประกันตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ เพื่อตรวจสอบย้อนหลังไปถึงการยื่นบัญชีของผู้ถูกร้องที่ยื่นก่อนหน้านี้นั้นทุกครั้ง เป็นการกระทำอันไม่ชอบขาดความเที่ยงธรรมและประสงค์ร้ายต่อผู้ถูกร้อง

๔. การยื่นบัญชีของผู้ถูกร้องทั้ง ๕ ครั้ง หากผู้ร้องได้ดำเนินการโดยถูกต้องตามกฎหมายแล้ว ผู้ถูกร้องย่อมมีโอกาสที่จะชี้แจงหรือขอแก้ไขข้อบกพร่องเสียแต่แรก โดยไม่ต้องถูกร้องให้พ้นจากตำแหน่งและจำกัดสิทธิทางการเมือง เพราะความผิดพลาดเล็กน้อยเพียงไม่ได้แสดงรายการหนี้สินที่ผู้ถูกร้องค้ำประกันผู้อื่นลงไปบัญชีทรัพย์สินเป็นเรื่องเล็กน้อยมาก เนื่องจากรายการหนี้ค้ำประกันเช่นนี้ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์หรือเสียประโยชน์ต่อผู้ใดเลย ไม่มีผลกระทบต่อทั้งผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และหรือบุคคลภายนอก

๕. ผู้ถูกร้องเชื่อโดยสุจริตว่า หนี้ค้ำประกันผู้อื่นยังเป็นหนี้ที่ไม่แน่นอนและไม่จำเป็นต้องยื่นแสดงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เพราะผู้ถูกร้องได้รับแจ้งจากลูกหนี้ตลอดเวลาว่า กำลังเจรจากับธนาคารเจ้าหนี้และผู้รับรองจะไม่ให้ผู้ถูกร้องต้องรับผิดชอบใดๆ ซึ่งถ้าหากลูกหนี้สามารถเจรจาทำความตกลงชำระหนี้กับธนาคารเจ้าหนี้ได้สำเร็จ ผู้ถูกร้องในฐานะผู้ค้ำประกันก็ไม่มีหนี้อะไรจะต้องรับผิดชอบ นอกจากนั้นภายหลังพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ ประกาศใช้ในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้องและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่างได้รับเอกสารอธิบายการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และการกรอกรายการทรัพย์สินและหนี้สินจากสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นข้อแนะนำประกอบการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน โดยในเอกสารคำอธิบายดังกล่าวมีคำแนะนำในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เป็นใบแทรกมาด้วย ๑ ฉบับ ในใบแทรกนั้นมีคำแนะนำทั้งหมด ๑๕ ข้อ ข้อที่ ๑๕ มีข้อความว่า “กรณีการค้ำประกันเงินกู้ไม่ต้องกรอกรายการประเภทหนี้สิน” คำแนะนำดังกล่าวทำให้ผู้ถูกร้องยังเชื่อโดยบริสุทธิ์ใจว่า ความเข้าใจของผู้ถูกร้องถูกต้อง เพราะคดีที่ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ฟ้องผู้ถูกร้องและผู้ค้ำประกันคนอื่นๆ นั้น เป็นหนี้ค้ำประกันเงินกู้ประเภทเบิกเงินเกินบัญชีและตัวเงินรายละเอียดตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ด้วยความเข้าใจของผู้ถูกร้องและคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องจึงไม่ได้ยื่นรายการหนี้ค้ำประกันของธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ในบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินครั้งแรกและถือปฏิบัติภายใต้ความเชื่อเดิมตลอดมาในการยื่นบัญชีครั้งต่อๆ มา ด้วยทุกครั้งจนกระทั่งครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๙ จึงมีการเพิ่มเติมเกี่ยวกับหนี้สินการค้ำประกันที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตรวม ๖ รายการ ซึ่งรวมถึงการค้ำประกันบริษัท นิวส์เน็ตเวิร์ค จำกัด กับธนาคารอินโดสุเอช จำกัด

๖. ในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ผู้ถูกร้องได้รับแจ้งจากนางประภา วิริยประไพกิจ ผู้ค้ำประกันคนที่ ๔ ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๕ ว่า นางประภาฯ ได้ชำระเงินให้แก่ธนาคารฯ โดยชำระที่ศาลจำนวน ๕๔,๕๓๖,๑๕๐.๘๕ บาท เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ผู้ถูกร้องจึงเข้าใจโดยสุจริตว่า ภาระค้ำประกันของผู้ถูกร้องน่าจะหมดไปแล้ว

๗. ในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๔ ผู้ถูกร้องได้รับคำแนะนำจากทนายความว่า กรณีค้ำประกันของผู้ถูกร้องซึ่งถือเป็นหนี้อันไม่แน่นอนนั้น ควรแจ้งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทราบไว้ชั้นหนึ่งก่อน ผู้ถูกร้องจึงได้แจ้งในการยื่นบัญชีฯ ครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๙ ตามที่ระบุในข้อ ๕ แล้ว

๘. ภาระค้ำประกันในหนี้ที่เป็นปัญหาของคดีนี้เป็นการแจ้งให้ทราบในเบื้องต้นเพราะขณะนั้นยังไม่ทราบว่าหนี้สินที่เกิดขึ้นจะเป็นจำนวนเงินเท่าใด ถ้ามีการผิคนัดเนื่องมาจาก (๑) ไม่ทราบว่าบริษัท

ที่ค้ำประกันมีสถานะและการประกอบการเป็นอย่างไร (๒) ไม่ทราบจำนวนเงินที่เป็นหนี้และการชำระเงินนั้น บริษัทต่างๆ ดำเนินการอย่างไร (๓) หลักทรัพย์ค้ำประกันที่ประกันไว้มีราคาเป็นอย่างไร ซึ่งหลักทรัพย์ อาจจะสูงกว่าหรือต่ำกว่าหนี้ก็ได้ (๔) เจ้าหนี้ยังไม่ได้แจ้งรายการหนี้สินการค้ำประกันให้ทราบ เหตุผล ทั้ง ๔ ข้อที่ผู้ถูกร้องอธิบายไว้เป็นคำอธิบายที่เกิดจากความเข้าใจของผู้ถูกร้อง โดยมองที่ตัวเลขสุดท้าย ที่ผู้ถูกร้องในฐานะผู้ค้ำประกันจะต้องชำระในที่สุดเป็นหลัก

๕. ในการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง ผู้ร้องได้กระทำการเสมือนจงใจ ที่จะเอาผิดผู้ถูกร้องให้ได้หรือเลยที่จะตรวจสอบข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญ คือ นับตั้งแต่ผู้ร้อง ได้รับแจ้งจากธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ แล้ว ผู้ร้องไม่ได้ ตรวจสอบอย่างถ่องแท้ถึงยอดหนี้ที่แท้จริงโดยเฉพาะ ณ วันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องมีความ รับผิดต่อหนี้ตามคำพิพากษาจำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท จริงหรือไม่

๑๐. ผู้ถูกร้องได้ตรวจสอบหนี้สินโดยละเอียดแล้วปรากฏว่า ยอดหนี้คงเหลือ ๑๐ ล้านบาท และ บริษัทลูกหนี้ได้ชำระหนี้จำนวน ๑๐ ล้านบาท ตามข้อตกลงให้แก่ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช แล้วเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ ดังนั้น ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องไม่มีภาระค้ำประกัน เกี่ยวกับเรื่องนี้

ผู้แทนผู้ร้อง (นายก้านรงค์ จันทิก) ได้แถลงการณ์ปิดคดี เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๖ สรุปสาระสำคัญ ดังนี้

๑. การที่ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผลที่ไม่แสดงรายการหนี้สินดังกล่าวว่าไม่สามารถแจ้งรายการหนี้สิน นี้ได้ เพราะจะมีผลกระทบในการต่อสู้คดีในชั้นศาลนั้นถือได้ว่า

(๑) ผู้ถูกร้องได้รู้ถึงการมีหนี้ดังกล่าวแล้ว

(๒) เป็นการยอมรับว่าผู้ถูกร้องมีเจตนาที่จะปกปิดรายการหนี้สินจำนวนนี้ไว้เพื่อ ประโยชน์ของตนในการต่อสู้คดีในชั้นศาล

(๓) สำหรับกรณีที่ผู้ถูกร้องอ้างว่าเป็นลูกหนี้ร่วมไม่ทราบจำนวนหนี้ที่แน่นอน และไม่ทราบว่าเจ้าหนี้ได้บังคับเอากับลูกหนี้รายอื่น จำนวนเท่าใดแล้วนั้น ไม่อาจรับฟังได้เนื่องจากศาลฎีกา ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้ถูกร้องรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมเป็นจำนวนแน่นอน ซึ่งเจ้าหนี้จะเรียกชำระหนี้ จากลูกหนี้แต่คนใดคนหนึ่งสิ้นเชิงหรือแต่โดยส่วนก็ได้ การต่อสู้ในชั้นศาลในการบังคับคดีเป็นเพียง การต่อสู้ในเรื่องกรรมสิทธิ์ของทรัพย์สินที่ถูกบังคับคดีเท่านั้น หากใช้การต่อสู้ในมูลหนี้เดิมที่ถึงที่สุดแล้ว อันจะเป็นเหตุให้ต้องปกปิดไว้ไม่

๒. เอกสารแนะนำในการยื่นบัญชีข้อ ๑๕ ซึ่งระบุว่า “กรณีการค้ำประกันเงินกู้ไม่ต้องกรอกรายการประเภทหนี้สิน” นั้น คำแนะนำดังกล่าวถูกต้องและชัดเจนในตัวเองแล้ว แต่มีคำพิพากษาศาลฎีกาถึงที่สุดให้ผู้ถูกร้องชำระหนี้ ซึ่งผู้ถูกร้องก็ทราบและรู้ดีว่าจะต้องยื่นแสดงต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดังที่ผู้ถูกร้องได้แสดงหนี้ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นหนี้ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ผู้ถูกร้องถูกศาลพิพากษาให้ต้องรับผิดชอบในฐานะผู้ค้ำประกันหนี้ของบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด บริษัทเดียวกับที่ผู้ถูกร้องถูกศาลฎีกาพิพากษาให้ต้องร่วมรับผิดชอบในหนี้จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ในการยื่นบัญชี ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๙ ด้วย

๓. การเจรจาเพื่อประนอมหนี้ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ นั้น เป็นการไปเจรจากับธนาคารเจ้าหนี้ภายหลังจากที่ผู้ถูกร้องถูกยึดและอายัดทรัพย์สินเพื่อบังคับชำระหนี้ และภายหลังจากที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ถึง ๗ ครั้ง แล้ว และโดยเฉพาะธนาคารเจ้าหนี้เพิ่งได้ยินยอมปลดผู้ถูกร้องจากภาระหนี้ ซึ่งต้องร่วมรับผิดชอบกับบริษัท ฯ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นเวลาภายหลังจากที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่แสดงหนี้ที่ผู้ถูกร้องมีภาระร่วมรับผิดชอบกับบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ๕ ครั้ง จึงไม่มีผลทำให้ผู้ถูกร้องไม่ต้องแสดงหนี้จำนวนนี้ในบัญชี ฯ ที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. แต่อย่างใด

นายวิชัย ทองแดง ทนายความผู้ถูกร้องได้แถลงการณ์ปิดคดี เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๖ สรุปสาระสำคัญดังนี้

๑. ผู้ถูกร้องมิได้ตั้งใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบแต่ประการใด ในเรื่องภาระค้ำประกันนั้น ผู้ถูกร้องเข้าใจโดยสุจริตว่าตนไม่จำเป็นต้องยื่นในบัญชี ฯ เพราะยังเป็นหนี้ไม่แน่นอนเนื่องจากลูกหนี้ชั้นต้นยังคงเจรจากับเจ้าหนี้อยู่ ประกอบกับมีผู้ค้ำประกันที่เป็นจำเลยที่ ๕ ชำระหนี้ไปส่วนหนึ่งแล้ว นอกจากนั้นในแบบฟอร์มบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของสำนักงาน ป.ป.ช. ก็ไม่มีช่องการะค้ำประกันให้กรอก แม้คำอธิบายการยื่นแบบฟอร์มก็ไม่มีรายละเอียดที่ระบุถึงวิธีการกรอกเกี่ยวกับภาระค้ำประกัน ยิ่งไปกว่านั้นเอกสารคำแนะนำในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ร้องเองในข้อ ๑๕ ก็เขียนไว้ว่า “กรณีการค้ำประกันเงินกู้ไม่ต้องกรอกรายการประเภทหนี้สิน” ทั้งนี้การยื่นบัญชี ฯ ครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๙ ผู้ถูกร้องได้แจ้งต่อผู้ร้องว่า ผู้ถูกร้องมีหนี้ในอนาคตอยู่ ๖ รายการหนึ่งในรายการนั้นมีหนี้ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอซ อยู่ด้วย การยื่นแสดงรายการหนี้ในอนาคตครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๙ บกพร่องเพียงมิได้แสดงตัวเลขหนี้ลงไป แต่เอกสารนี้แนบลงไว้ในเอกสาร

ประกอบการยื่นบัญชี ฯ มิได้กรอกลงไว้ในแบบจึงเป็นเพียงการกรอกผิดแบบอันเป็นข้อบกพร่องเล็กน้อยที่สามารถแก้ไขได้ แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มิได้แนะนำหรือให้โอกาสแก่ผู้ถูกร้องในการแก้ไข

๒. ทนายความของผู้ถูกร้องได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่า หนี้รายการที่ผู้ร้องกล่าวอ้างไม่ตรงข้อเท็จจริง เพราะปรากฏหลักฐานจากสำนวนคดี หลักฐานที่ธนาคารและหลักฐานที่กรมบังคับคดี รวมทั้งข้อเท็จจริงที่ตรวจสอบได้จากนางประภา วิริยประไพกิจ ผู้ค้าประกันซึ่งเป็นจำเลยที่ ๕ ได้จ่ายชำระหนี้ให้แก่ธนาคารไปจำนวน ๔๔,๕๓๖,๑๕๐.๘๕ บาท เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ การที่ผู้แทนผู้ร้องได้เบิกความต่อศาลโดยคำนวณเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยในแต่ละครั้งของการยื่นบัญชีแสดงต่อศาลเป็นเพียงการคิดคำนวณที่เพ่งกระทำภายหลังที่ผู้ถูกร้องได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลแล้ว พิจารณาจากคำเบิกความของผู้แทนผู้ร้องที่เบิกความถึงหนังสือลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๔ ว่า ทนายความของบริษัท ฯ เสนอขอประนอมหนี้กับธนาคารโดยระบุยอดเงินต้นจำนวน ๒๗,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ขอชำระเป็นรายเดือนๆ ละ ๑ ล้านบาท ยังได้เบิกความอีกว่า ต่อมาทนายความของบริษัทขอประนอมหนี้ ๑๐ ล้านบาท ด้วยการผ่อนชำระแล้วเลิกกัน แต่ผู้แทนผู้ร้องก็เบิกความต่อมากำหนดตัวเลข ณ วันยื่นบัญชีครั้งที่ ๗ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๔๔ เงินต้น ๒๗,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ดอกเบี้ย ๖๐ ล้านบาท รวมแล้ว ๘๘.๗ ล้านบาทเศษ ยังคำนวณ ณ วันยื่นบัญชีครั้งที่ ๘ รวมต้นเงินและดอกเบี้ย ๕๐ ล้านบาทเศษ ครั้งที่ ๙ จำนวน ๕๒.๕ ล้านบาท จะเห็นได้ว่า ผู้แทนผู้ร้องแสดงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า บริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด ขอประนอมหนี้ ๒๗.๕ ล้านบาทเศษ ในขณะที่คำนวณหนี้ได้ถึง ๘๐ ถึง ๕๐ ล้านบาท โดยมีได้ระบุถึงเอกสารซึ่งบอกว่าเมื่อชำระเสร็จสิ้นแล้วคดีทุกคดีเป็นอันยุติและระงับไป และความในข้อ ๑ ยังขอตัดดอกเบี้ยที่ค้างชำระทั้งหมดอีกด้วย ซึ่งข้อมูลดังกล่าวแสดงถึงความไม่แน่นอนของตัวเลข ซึ่งเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความเข้าใจของผู้ถูกร้องในเรื่องภาระค้ำประกัน

๓. ผู้ถูกร้องได้แสดงรายการหนี้ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ไว้ในรายการหนี้สินจำนวน ๒,๖๒๕,๔๕๐.๕๗ บาท ในการยื่นบัญชี ฯ ครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๙ ทั้งๆ ที่เป็นหนี้ค้ำประกันหนี้ตามคำพิพากษาศาลแพ่ง เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๓๖ จำนวน ๑๖,๔๒๗,๓๑๕.๖๕ บาท ซึ่งผู้ถูกร้องได้เจรจากับเจ้าหนี้จนทราบจำนวนที่ต้องรับผิดชอบแล้วจึงรีบแจ้งต่อผู้ร้องทันที ซึ่งตัวเลขหนี้ที่สำแดงนี้ชี้ให้เห็นความไม่แน่นอนของยอดหนี้ด้วย แต่ต่อมาหนี้รายการนี้ได้กลายเป็นศูนย์ เพราะถูกหนี้ชั้นต้นประนอมหนี้กับธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ด้วยการจ่ายเงิน ๕ ล้านบาท เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๕ และถือว่าหนี้จบสิ้นไปทั้งหมด หนี้ตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๔๔ เป็นหนี้ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) มูลหนี้เดิม ๑๖,๕๗๓,๒๕๐ บาท ผู้ถูกร้องในฐานะผู้ค้ำประกันได้แจ้งลงไว้ในบัญชีหนี้สินของตนในการยื่นบัญชี ฯ ครั้งที่ ๕ แต่แสดงยอดหนี้ไว้เพียง ๗ ล้านบาท ซึ่งเป็นการเจรจากับธนาคาร ฯ ขอลดยอดหนี้ลง จึงได้ระบุแจ้งหนี้ไว้

๔. ความเข้าใจในเรื่องภาระค้ำประกันและการกรอกแบบฟอร์มนั้น ผู้ถูกร้องได้นำสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาหลายท่านมาเบิกความที่ศาลรัฐธรรมนูญ ทุกท่านมีความเข้าใจตรงกับผู้ถูกร้องว่า หนี้ค้ำประกันไม่ต้องกรอกรายการหนี้สิน โดยเฉพาะสมาชิกวุฒิสภาบางท่าน หนี้ค้ำประกันนั้นมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดแล้วเหมือนกันก็ยังไม่ได้กรอกหนี้ค้ำประกันลงไว้ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน เพราะมีความเข้าใจว่าไม่ต้องกรอก

๕. ผู้ร้องได้ยืนยันหนี้ค้ำประกันรายการนี้เป็นหนี้ที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดโดยศาลฎีกาตั้งแต่วันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ และมีการบังคับคดีอายัดและยึดทรัพย์สินของจำเลยตามคำพิพากษาของศาลฎีกาเมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๓๕ ความเป็นหนี้ชัดเจนโดยผลแห่งคำพิพากษาแล้วไม่สามารถมีข้อโต้แย้งในหนี้นี้ได้อีกแล้ว นั่นคือข้อกฎหมายที่สามารถตีความได้เช่นนั้น แต่ภายใต้ข้อกฎหมายก็มีข้อเท็จจริงที่สามารถแปรเปลี่ยนไป และเป็นเหตุให้ความรับผิดชอบในหนี้สินนั้นแปรเปลี่ยนไป เคลื่อนไหวไปด้วย เพราะลูกหนี้อาจชำระหนี้เต็มจำนวนหรือบางส่วนจนทำให้ภาระความรับผิดชอบในหนี้ของผู้ถูกร้องลดน้อยลง หรือมีผู้ค้ำประกันรายอื่นชำระหนี้ไปบางส่วนก็สามารถทำให้ภาระหนี้ของผู้ถูกร้องเปลี่ยนแปลงไปได้เหมือนกัน แม้กระทั่งเจ้าหนี้หากยินยอมลดหนี้ให้หรือมีการปรับโครงสร้างหนี้เป็นเหตุให้หนี้ลดลง ความรับผิดชอบของผู้ถูกร้องก็จะเปลี่ยนแปลงไปอีกแสดงให้เห็นถึงความไม่แน่นอนของหนี้ค้ำประกัน

โดยสรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. และการชี้แจงของผู้ถูกร้อง นายพิเชษฐ สติรชวาล คือ นายพิเชษฐ สติรชวาล เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ แต่ นายพิเชษฐ สติรชวาล จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ โดยนายพิเชษฐ สติรชวาล ไม่แสดงหนี้สินที่มีกับธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ซึ่งเป็นหนี้ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๕ ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทั้ง ๕ ครั้ง ตั้งแต่ครั้งที่ ๑ ยื่นบัญชีวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ จนถึงครั้งที่ ๕ ยื่นบัญชีวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ เป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ โดยนายพิเชษฐ สติรชวาล ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า หนี้สินจำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ เป็นหนี้ที่มีมูลหนี้จากการค้ำประกันที่มีผู้ค้ำประกัน ๔ ราย เป็นหนี้ที่ไม่แน่นอน ภายหลังมีคำพิพากษาของศาลฎีกาลูกหนี้พยายามเจรจากับเจ้าหนี้และมีการบังคับคดีอายัดและยึดทรัพย์สินของนายพิเชษฐ สติรชวาล และผู้ค้ำประกันรายอื่น เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๓๕ ภายหลังผู้ค้ำประกันในฐานะจำเลยที่ห้า

ได้ชำระหนี้ให้เจ้าหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยประมาณ ๔๔ ล้านบาทเศษ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ นอกจากนั้น ผู้ถูกร้องเข้าใจโดยสุจริตว่าหนี้จากภาระค้ำประกันไม่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการหนี้สินเพราะเป็นหนี้ที่ไม่แน่นอน รวมทั้งได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ช. และสมาชิกวุฒิสภาที่เป็นทนายความ ประกอบกับคำชี้แจงของประธานกรรมการ ป.ป.ช. และเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เอกสารของสำนักงาน ป.ป.ช. เกี่ยวกับคำแนะนำในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ระบุไว้ในข้อ ๑๕ ว่า “กรณีค้ำประกันเงินกู้ไม่ต้องกรอกรายการประเภทหนี้สิน” ทั้งนี้ ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของนายพิเชษฐ สติรชวาล ครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๙ นายพิเชษฐฯ ได้แจ้งว่ายังมีหนี้ในอนาคต ๖ รายการ หนึ่งในรายการนั้นมีหนี้ธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ด้วย ซึ่งเป็นการแจ้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินก่อนที่สำนักงาน ป.ป.ช. จะตรวจสอบพบหนี้สินตามคำพิพากษาศาลฎีการายนี้ ดังนั้น การที่นายพิเชษฐ สติรชวาล ไม่ได้แจ้งบัญชีแสดงรายการหนี้สินที่มีต่อธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช จำนวน ๔๘,๕๘๗,๑๒๘.๒๔ บาท ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๖๓/๒๕๓๕ ซึ่งเป็นมูลหนี้จากการค้ำประกันบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด ลูกหนี้ จึงมิใช่การจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการหนี้สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยตามคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. คือ นายพิเชษฐ สติรชวาล จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อมีกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดแล้วให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

พิจารณาบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ แล้ว เห็นว่าองค์ประกอบสำคัญที่เป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญมาตรานี้คือ การจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการหนี้สินและเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

ความหมายของคำว่า “จงใจ” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ศาลรัฐธรรมนูญมีความเห็นเกี่ยวกับคำว่าจงใจในคำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๔ และคำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๕๔ ดังนี้

คำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๔ คำว่า “จงใจ” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หมายถึง เจตนาธรรมดา คือ ผู้ถูกร้องรู้หรือไม่ว่ามีทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าวอยู่หรือไม่ เพียงผู้ถูกร้องสำนึกในการกระทำก็พอแล้ว ไม่จำเป็นต้องมีเจตนาพิเศษเพื่อมุ่งประสงค์ต่อประโยชน์ที่มีชอบหรือมุ่งประสงค์เพื่อเตรียมการใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาประโยชน์อันมิชอบหรือเพื่อปกปิดทรัพย์สินที่ได้มาโดยการทุจริตต่อหน้าที่

คำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๕๔ คำว่า “จงใจ” ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ แม้คำว่า “จงใจ” ไม่จำเป็นต้องประกอบด้วยเจตนาพิเศษหรือมุ่งประสงค์เป็นพิเศษตามที่ได้ให้ความหมายมาแล้วก็ตาม แต่การใช้คำว่า “จงใจ” นำหน้าข้อความว่า “ยื่นบัญชี ฯ ด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ” นั้น ย่อมมีความหมายว่า รัฐธรรมนูญประสงค์เน้นว่า ผู้ยื่นบัญชี ฯ ต้องรู้สำนึกที่แน่ชัดพอสมควร และจำเป็นต้องมีพยานหลักฐานที่ชัดเจนหรือปราศจากข้อสงสัยอันสมควรมาแสดง ในกรณีที่ยานหลักฐานยังไม่ชัดเจนหรือยังเป็นที่ยังสงสัยอยู่ จึงไม่ควรวินิจฉัยให้เป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกกล่าวหา

ข้อพิจารณาเกี่ยวกับหนี้สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หมายความว่า หนี้สินตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่มีมูลหนี้จากภาระค้ำประกันด้วยหรือไม่ เห็นว่า โดยบทบัญญัติของกฎหมายและแนวคำพิพากษาศาลฎีกา ลูกหนี้ และผู้ค้ำประกันทุกคนต้องร่วมกันรับผิดชอบในมูลหนี้ตามคำพิพากษาศาลฎีกาจนกว่าเจ้าหนี้จะได้รับชำระหนี้ทั้งหมด แต่ข้อเท็จจริงและการบังคับชำระหนี้ตามคำพิพากษาทั้งลูกหนี้และผู้ค้ำประกันจะต้องรับผิดชอบหนี้ตามคำพิพากษาถึงที่สุดแน่นอนเท่าใดไม่สามารถระบุให้ชัดเจนได้ เนื่องจากเมื่อมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลูกหนี้และผู้ค้ำประกันชำระหนี้และมีการบังคับชำระหนี้ตามคำพิพากษา การเคลื่อนไหวของมูลหนี้ตามคำพิพากษาจะเปลี่ยนแปลงไปตามการเจรจาต่อรองของลูกหนี้กับเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและการบังคับคดีโดยการยึดทรัพย์ของลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันเพื่อใช้หนี้ตามคำพิพากษารวมทั้งการที่ลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันได้ชำระหนี้บางส่วนให้กับเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา หนี้สินตามคำพิพากษาถึงที่สุดจึงมีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวตลอดนับตั้งแต่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

โดยข้อเท็จจริงดังกล่าว หนี้สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ จึงไม่รวมถึงหนี้สินจากภาระค้ำประกันไม่ว่าภาระค้ำประกันนั้นจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้ค้ำประกันต้องร่วมรับผิดชอบในมูลหนี้ร่วมกับลูกหนี้หรือผู้ค้ำประกันรายอื่นด้วยหรือไม่ แต่หากต้องการให้คำว่าหนี้สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ หมายถึง หนี้สินตามคำพิพากษาถึงที่สุดที่มีมูลหนี้จากภาระค้ำประกันด้วย จะต้องชี้แจงรายละเอียดและวิธีการปฏิบัติเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ เข้าใจ

และปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง มิใช่อธิบายว่ากรณีค้ำประกันเงินกู้ไม่ต้องกรอกรายการประเภทหนี้สิน แต่กรณีค้ำประกันเงินกู้เหมือนกันเพียงแต่มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ร่วมชำระหนี้กับลูกหนี้กลับต้องกรอกรายการประเภทหนี้สิน

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ มีมาตรการรุนแรงสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ต้องพ้นจากตำแหน่งและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง การพิจารณาวินิจฉัยกรณีฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ จึงต้องพิจารณาความหมายและถ้อยคำที่เป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างเคร่งครัด

พิจารณาข้อเท็จจริงตามคำร้องของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ข้อต่อสู้ของผู้ถูกร้อง สำเนาเอกสารการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ถูกร้อง และเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ แล้วเห็นว่า

(๑) แบบกรอกบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งคำอธิบายในเรื่องหนี้สินไม่ชัดเจน นอกจากที่ระบุว่าเงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้จากธนาคารหรือสถาบันการเงินอื่น ส่วนหนี้สินที่มีหลักฐานเป็นหนังสือมีตัวอย่างได้แก่ เงินกู้หรือหนี้สินจากบุคคลหรือกิจการที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน และคำว่าหนี้สินอื่น หมายถึง หนี้สินที่ไม่มีหลักฐานเป็นหนังสือโดยเฉพาะที่ระบุไว้ในแบบรวม ๔ ประเภท พร้อมตัวอย่าง ไม่มีข้อความใดที่ระบุไว้ให้กรอกในเรื่องของหนี้สินจากมูลหนี้ค้ำประกัน

(๒) มูลหนี้ในฐานะผู้ค้ำประกัน ถึงแม้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ร่วมรับชำระหนี้ แต่ความรับผิดชอบของลูกหนี้และผู้ค้ำประกันจะต้องรับผิดชอบหนี้ตามคำพิพากษาถึงที่สุดแน่นอนเท่าใดไม่สามารถระบุให้ชัดเจนได้ ข้อเท็จจริงมูลหนี้ค้ำประกันตามคำพิพากษารายนี้ปรากฏว่า ผู้ค้ำประกันรายที่ ๔ ชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยจำนวนประมาณ ๔๔ ล้านบาทเศษ ก่อนการยื่นบัญชีครั้งที่ ๒ ต่อมาบริษัทลูกหนี้ขอประนอมหนี้กับธนาคารเจ้าหนี้ยอดเงินต้น ๒๗ ล้านบาทเศษ ผ่อนชำระหนี้เดือนละ ๑ ล้านบาท ก่อนการยื่นบัญชีครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๙ และสุดท้ายบริษัทลูกหนี้ขอประนอมหนี้จำนวน ๑๐ ล้านบาท ผ่อนชำระแล้วเลิกกัน ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ ผู้ถูกร้องไม่มีภาระค้ำประกันในหนี้จำนวนนี้

(๓) ข้อเท็จจริงที่มีการบังคับคดีอายัดและยึดทรัพย์สินของผู้ค้ำประกัน รวมทั้งที่ดินของนายพิเชษฐ ๗ ๔ แปลง ก่อนการยื่นบัญชี ๗ ครั้งที่ ๑ และจำเลยที่ ๕ ผู้ค้ำประกันชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยหนี้สินตามคำพิพากษาประมาณ ๔๔ ล้านบาทเศษ มีผลให้หนี้สินตามคำพิพากษาประมาณ ๔๘ ล้านบาทเศษ ไม่รวมดอกเบี้ยเปลี่ยนแปลงไป จึงเป็นเรื่องที่นายพิเชษฐ ๗ ไม่สามารถระบุหนี้สินที่ชัดเจนในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ๗

(๔) ความเห็นของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภาที่ให้ข้อมูลต่อศาลรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ มีความเข้าใจเรื่องหนี้ค้ำประกันไม่ต้องกรอกในบัญชีแสดง รายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งคำอธิบายของประธานกรรมการ ป.ป.ช. และเลขาธิการ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำให้เข้าใจว่าหนี้สินจากการค้ำประกันไม่ต้องกรอกในบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สิน ฯ ตามเอกสารคำแนะนำในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินข้อ ๑๕ ที่ระบุว่า “กรณีการค้ำประกันเงินกู้ไม่ต้องกรอกรายการประเภทหนี้สิน”

(๕) โดยข้อเท็จจริงนายพิเชษฐ สติรชวาล ควรระบุหนี้สินค้ำประกันกับธนาคารเครดิต อะกริกอล อินโดสุเอช ตั้งแต่การแจ้งบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ฯ ครั้งที่ ๑ แต่เข้าใจโดยสุจริตว่า หนี้ ค้ำประกันไม่ต้องแจ้ง แต่การแจ้งหนี้ตามคำพิพากษาศาลแพ่งคดีหมายเลขแดงที่ ๑๔๒๘๗/๒๕๓๖ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๓๖ ให้ลูกหนี้และผู้ค้ำประกันชำระหนี้แก่ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในวงเงิน ๑๖ ล้านบาทเศษ ซึ่งนายพิเชษฐ สติรชวาล เป็นผู้ค้ำประกันบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด ในฐานะลูกหนี้ร่วมกับผู้ค้ำประกันรายอื่นอีก ๒ คน และได้มีการเจรจาเพื่อชำระหนี้โจทก์ โดยนายพิเชษฐ สติรชวาล ชำระหนี้ไปบางส่วนเหลือหนี้สินตามคำพิพากษาเพียง ๒ ล้านบาทเศษ รวมทั้งการแจ้งหนี้สิน การค้ำประกันที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งรวมถึงการค้ำประกันบริษัท นิวส์เน็ตเวอร์ค จำกัด กับธนาคารอินโดสุเอช จำกัด ในการยื่นบัญชีครั้งที่ ๘ และครั้งที่ ๙ แสดงว่า นายพิเชษฐ ฯ มิได้มีเจตนา ปกปิดในเรื่องหนี้สินตามคำพิพากษา เพียงแต่อยู่ในขั้นตอนการเจรจากับธนาคารเจ้าหนี้ จึงไม่สามารถ ระบุจำนวนหนี้สินที่ชัดเจนในบัญชีแสดงหนี้สินได้

(๖) การจงใจตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ผู้ยื่นต้องมีเจตนาไม่แจ้งหนี้สินซึ่งสามารถระบุ ความรับผิดชอบในหนี้สินนั้น ๆ ได้ แต่กรณีหนี้สินตามคำพิพากษาศาลฎีกาในฐานะผู้ค้ำประกันรายหนึ่งใน จำนวนผู้ค้ำประกัน ๔ ราย แม้นายพิเชษฐ ฯ อาจถูกเจ้าหนี้เรียกชำระหนี้ตามคำพิพากษาทั้งหมด หรือบางส่วนตามการบังคับคดีของเจ้าหนี้ แต่หนี้สินตามคำพิพากษาศาลฎีการายนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีการชำระหนี้บางส่วนและเจรจาท่องรองผ่อนชำระหนี้ตั้งแต่ต้นซึ่งภายหลังมีการชำระหนี้ทั้งหมด โดย นายพิเชษฐ สติรชวาล ในฐานะผู้ค้ำประกันไม่ต้องรับผิดชอบหนี้สินจำนวนนี้แต่ประการใด จึงเห็นว่าการแจ้งบัญชีแสดงรายการหนี้สินเพียงแต่ระบุจำนวนตัวเลขหนี้สินตามคำพิพากษาศาลฎีกาและหนี้สิน ตามคำพิพากษาดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงตามที่มีการบังคับชำระหนี้และการเจรจาท่องรองเพื่อชดใช้หนี้ ค้างชำระโดยลูกหนี้ ทำให้ผู้ค้ำประกันไม่สามารถระบุจำนวนหนี้สินในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ หนี้สินได้ ย่อมมิใช่การจงใจไม่แจ้งหนี้สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ โดยนัยคำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญที่ ๒๐/๒๕๕๔ ในกรณีที่พยานหลักฐานยังไม่ชัดเจนหรือยังเป็นที่ยังสงสัยอยู่ ไม่ควรวินิจฉัย ให้เป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกกล่าวหา

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า นายพิเชษฐ สติรชวาล ผู้ถูกร้องไม่จงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ จึงไม่มีความผิดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ให้ยกคำร้อง

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ